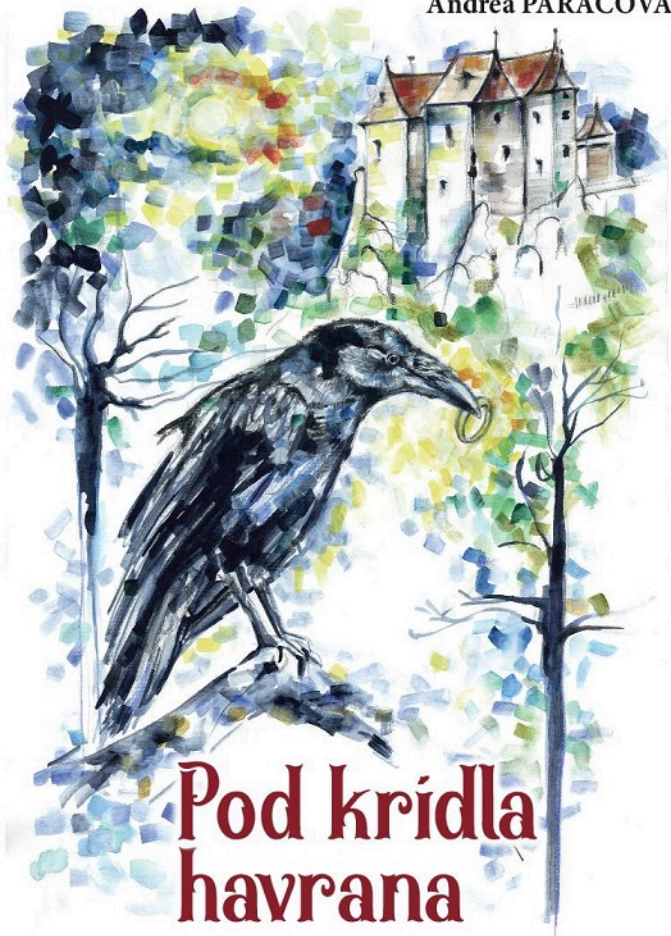

Andrea PARÁČOVÁ

Pod krídla havrana

III
MAXIM

MÁME RADI BESTSELLERY

Pod krídla havrana

Andrea PARÁČOVÁ

III
MAXIM

MÁME RADI BESTSELLERY

Copyright © Andrea Paráčová 2023
Cover Illustration © Martina Krkošková

ISBN: 978-80-8282-013-6

Vážení čitatelia,

do rúk sa vám dostáva knižka „Pod krídla havrana,“ prinášajúca dobrodružný príbeh považského zemana Gašpara Suňoga i jeho druha Jána Podmanického z druhej polovice 15. storočia. Gašpar sa ako reálna historická osobnosť stal zakladateľom šľachtického rodu Suňogovcov z Jasenice a Budatína, ktorého členovia boli povýšení do barónskeho a grófskeho stavu a zaradili sa medzi významné postavy uhorských dejín.

V stredovekých listinách sa samotný Gašpar objavuje až v roku 1487. Jeho mladosť je úplne neznáma. Nepoznáme ani dátum narodenia tohto šľachtica, len rok úmrtia (1520). Maďarskí historici z predošlých generácií píšú, že bojoval po boku Mateja Korvína už proti Jurajovi Poděbradskému. Náš príbeh sa odohráva v roku 1467, o rok skôr, ako začala vojna Mateja s Českým kráľovstvom, a začína dobytím poslednej bratrickej pevnosti vo Veľkých Kostolnoch. Matej tak ukončil niekoľko desaťročí trvajúcu existenciu bratříkov v Uhorsku a položil základy svojho žoldnierskeho vojska. Gašparovi sa touto udalosťou pomaličky otvára cesta, ktorá môže viesť ku vojenskej kariére pod ochrannými krídlami svojho kráľa.

Pri písaní príbehu vystával ako hlavný problém jazyk. Uvedomujem si, že v Uhorsku ako v mnohonárodnom štáte slovenčina nebola jediným jazykom považskej šľachty a už vôbec nie kráľovského dvora. Jazykom kráľovských listín bola latinčina. Pre lepšiu a ľahšiu čitateľnosť píšem celý príbeh v slovenčine a nepoukazujem vyslovene na to, že ten a ten, vtedy a vtedy povedal niečo po slovensky, po maďarsky a podobne. Aj keď kráľ Matej bol pôvodom Rumun a sám ovládal aj češtinu. Mená šľachty píšem v súlade so svojou praxou historicky podľa ustálených pravidiel *Slovenského biografického slovníka*. Priložený zoznam odporúčanej literatúry je určený pre tých, ktorí túžia po hlbších poznatkoch odohrávajúcich sa na pozadí príbehu.

Knihu venujem celej svojej úžasnej rodine a všetkým, čo milujú históriu a príbehy, ktoré píše.

S láskou

Andrea Paráčová

Podakovanie

S hlbokou vďačnosťou a radosťou v duši považujem vydanie knižky za splnenie sna. Nikdy by však nevyšla bez podpory mojej rodiny. V prvom rade ma moja dcéra Ninka inšpirovala, aby som s písaním nečakala, až kým príde „príhodnejšia“ doba, prípadne do dôchodku. Môj manžel ma v tejto mojej záľube plne podporoval a Jonáško s Anetkou zas chápali, že istú časť svojho voľného času potrebujem venovať písaniu. Ďakujem tiež všetkým, čo si rukopis prečítali a dali mi spätnú väzbu. Veľká vďaka patrí Martinke Krkoškovej, ktorá mi namaľovala obálku a pár ilustrácií. Za ústretový, milý a profesionálny prístup ďakujem aj Andrejke Bercik a vydavateľstvu Maxim.

Obsah

Prológ	9
Kapitola prvá – ZÚČTOVANIE	11
Kapitola druhá – ŽIVÝ ČI MŔTVY	69
Kapitola tretia – CENA ZA ŽIVOT	121
Kapitola štvrtá – POD KRÍDLA HAVRANA	197
Kapitola piata – SÚBOJ	249
Epilóg	271
Slovník	273
Zoznam použitej literatúry	278

Prológ

Z ničoty prichádza späť. Otvára pomaly oči a z tichého nevedomia sa preberá do tmy. Pod sebou cíti studenú zem. Chlad je všade navôkol. Bolesť prechádza celým telom, brucho má v kŕči a napína ju na vracanie. Zo žalúdka už ale nič nevychádza. V sluchách jej trieska a na tvári má zaschnutú krv. Odkiaľsi prichádza strašné dunenie. Pamäť sa vracia pomaličky, v malých obrazoch v zastretej mysli, ktoré sa pretavujú do spomienok. Tá posledná je veľmi bolestivá. Trhá jej hrud' a vráza slzy do očí. Keby vládala, kričala by. Presne, ako keď prichádzali... Opití, hnusní a oplzlí. Dievčatá pištali a vrieskali. Chlapi ich surovo obchytávali, dotýkali sa prs, vyhrňali sukne a šmátrali v posvätnom priestore ženského tela. Jeden z vojakov si ju vyberá a ťahá za vlasy. Ona sa však bráni. Posledné zvyšky síl a chuti do života jej podvedome dovoľujú hrýzť, škriabať a trhať sa z ožranových odporných papŕč. On nadáva, udiera ju do tváre. Padá na zem. Nasledujú kopance, údery a potom ničota...

Rozpomienka vyvoláva v Márii Marcibáni opäť všetku hrôzu a bolesť a radšej upadá do temnoty. Znova sa preberá, nevie, aký čas uplynul. Myslí na rodičov doma, v skromnej a nevelkej kúrii v Púchove, kde bývala v malej komôrke, v lete príliš horúcej, v zime zas mrazivej. Už sa tam nikdy nevráti. Mala radšej vstúpiť do kláštora... Isto ju takto Pán Boh potrestal. Zomrie, zavalená v kobke spolu s ďalšími dievčatami, ktorým sa rozplynuli sny o lepšej budúcnosti. Matne si pripomína tie rozžiarené oči a vzrušené rozradostené srdcia, s ktorými sa vybrali do ďalekých krajov, aby tam našli svoje šťastie. Áno, aj sa báli. Bude ich manžel dobrý? Bude... mladý a pekný? Postará sa o ne? No očakávania boli silnejšie ako všetok strach. Veď sám arcibiskup im požehnal. Lenže nádej skončila už v Uhorsku...

Mária sa trasie. Vzlyky sa derú z hrude, menia sa na kašeľ a chrchlánie. V tme začuje šuchtavé kroky. Nieкто sa blíži. Chce kričať: Nie! Nechcem,

nechajte ma! Avšak nevládze... Nieкто sa jej dotýka. Jemne a nežne. Šepká chlácholivé slová. Ženské hlasy sa jej prihovárajú. Ženské ruky ju dvíhajú, uvelebia medzi seba. Ach, konečne trochu tepla... Hladkajú ju, utešujú, ale ona vie, ona cíti, že cez svoje vlastné slzy...

Kapitola prvá

Zúčtovanie

I.

„Môj odhad je tritisíc vojakov. Väčšina pešiaci. Jazdcov môžu mať tak tristo, maximálne štyristo.“ Ladislav Podmanický, štyridsaťročný kráľovský veliteľ s nebovomodrými očami, okrúhrou tvárou a plavými vlasmi, si tuhšie privinul svoj plášť z kuních koží a zahniezdil sa v kresle. Prítomie vojenského stanu osvetľovalo niekoľko olejových lúčok a sviec, zo železných piecok sálalo teplo a príjemne zohrievalo chladný vzduch. Za kreslom stáli ako sochy Ladislavovi pobočníci – jeho syn Ján Podmanický a Gašpar Suňog, mladý zeman z Jasenice, Jánov verný druh a priateľ.

Blažej Maďar, ďalší z vojvodcov mladého panovníka Mateja Korvína, si vystrel nohy a šúchal boľavé koleno.

„Ktovie, ako sú zásobení. Možno budú schopní vydržať.“ Bol to starší a menší chlapík s dlhou bradou a fúziskami, zakrývajúcimi pol tváre. Vlasy ustupovali silnejúcej plešine a pretkávali ich sivé pramene.

„Zatarasené sú všetky prístupové cesty smerujúce k hradu a Kostolanom. Nedostane sa k nim ani zrnko obilia, ver mi,“ Ladislav ponúkol Blažejovi kandizovaným ovocím, čo aj so striebornou karafou stáli na nízkom stolíku s nohami v tvare levích láb.

„Dobre, že si sa k nám pripojil, Blažej. Možno Švehla dostane rozum a dobrovoľne sa poddá.“

Blažej Maďar pochybovačne pokrútil hlavou a pozdvihol čašu vína.

„Ktovie. Ale keď zistí, že jeho veličenstvo nie je v Slavónsku, ale v Trnave, možno príde kajúčne a po kolenačky odprosiť.“ Spoločne sa uškrnuli a pripili si.

Bol január roku Pána 1467. Mrazivú noc okrem hviezd a štíhleho kosáka mesiaca osvetľovali ohniská veľkého vojenského tábora. Rozkladal sa oproti vrchu pri mestečku Veľké Kostolany, vzdialenom asi tri míle od Trnavy. Na kopci sa v starom hrade opevnil Ján Švehla, posledný vodca zberby volanej „fratres“ alebo bratríci, a nivočil krajinu na Považí a Ponitří až po Tekov. Minulý rok sa dokonca pokúsil dobyť Trnavu, avšak neúspešne. Práve vďaka Ladislavovi Podmanickému, ktorý začiatkom tohto roka pritiahol do Kostolian a viedol obliehanie.

„Vidím, že tí tvoji šuhaji akosi povyrástli,“ uškrnul sa Blažej a žmurkol na Gašpara.

Gašpar tento rok dovŕši sedemnášť rokov. Ján Podmanický bol o rok starší a s bratříkmi už mali tú česť. Keď chcel Švehla minulý rok dobyť Trnavu, boli obaja viac-menej sopliaci a panoši Ladislava Podmanického. Na trnavských hradbách sa však zamotali do prvých radov lukostrelcov, pripravených na Ladislavov povel poslať bratříkov do horúcich pekiel. Ladislav Podmanický videl, že šarvancom už úloha nosiť a udržiavať výstroj a posilať odkazy nestačí. Preto ich v prítomnosti Blažej Maďara slávnostne povýšil na svojich pobočníkov. Mládenci, aby jeho dôveru nesklamali, s vervou plnili každé pranie a rozkaz. Niekedy však bolo jednoducho nutné ich nadšenie a odhodlanie trochu krotiť.

Blažej si upil z pohára, mľaskol – víno bolo skvelé – a Ladislavovi povedal:

„Spomínaš si na tie dievčatá, priateľ môj? Čo zmizli túto jeseň...“ Ladislavova ruka s čašou vína zastala na polceste k ústam a s očakávaním sa pozrel na Blažej: „Nebodaj sa, chvalabohu, našli? Mám odvolať vojakov, čo ich hľadajú?“

Blažej však pokrútil hlavou:

„Bohužiaľ, Ladislav. Koluujú čoraz čudnejšie chýry. O cudzích maskovaných jazdcoch. Niektorí si myslia, že ich uniesli Turci.

„Do paroma!“ zahromžil Ladislav, ale Blažej pokračoval: „Ba dokonca sa vraví o besoch, zlých duchoch, čo pobili vojakov, vtiahli devy do lesov a tam v mokradiach hnijú ich telá vysaté z krvi a obraté o panenstvo.“

Ladislav zmraštil čelo: „Veríš tým zvestiam?“

Blažej vystrúhal znechutenú grimasu: „Podľa mňa sú to hlúposti zrodené v myšliach vystrašených ľudkov, prípadne podplatených pobehajov. Turci? Kde by sa tu tí pohanskí psi vzali! A armáda besov? Kdeže! Podľa mňa ich môže mať Švehla...“

Gašpar, ktorý pozorne počúval každé slovko a temer ani nedýchal, sa neudržel a skočil mu do reči: „Tak predsa! Vaša milosť, Peter Marcibáni už dávno spomínal túto možnosť! Je medzi nimi aj jeho sesternica Mária! Tak na kieho tu čakáme, mali by sme zaútočiť! Tá ich brána nie je dostatočne silná, aby odolala našim delám. A ak kráľ Matej privezie ešte aj Kavku...“

„Jeho veličenstvo, Gašpar! Jeho veličenstvo! Pre teba to nie je žiadny kráľ Matej!“ Ladislav vyskočil z kresla. „A navyše, nik sa ťa na názor nepýtal! Myslím, že si potrebuješ schladiť hlavu. Stráž pri koňoch na čerstvom vzduchu ti upokojí vriacu krv. Odchod!“

Jeho syn Ján sa však priateľa zastal:

„Ale, pán otec! Gašpar má pravdu! Treba s nimi raz a navždy skoncovať!“

To už Ladislav načisto stratil trpezlivosť. Schmatol prvé, čo mal po ruke – svoju ochrannú kovovú rukavicu – a zahnal sa po synovi. Ján sa inštinktívne uhol, ale otec sa zarazil, a predsa len nehodil. Zato mladík zakopol o kreslo, spadol a tresol hlavou do stolíka. Otec prevrátil oči a syna okamžite vypoklonkoval: „Jeden ako druhý! Odchod platí aj pre teba! Von!“

Blažej za mladým Podmanickým súcitne zakričal: „Daj si na to snehu, synak!“ Potom pokračoval: „Panebože. Tri stovky mladých panien. Tri stovky! Všetko zemianske devy. Dcéry mnohých dobrých mužov krajiny! Šli na cestu za lepšou budúcnosťou...“

„Veru,“ pritakal Ladislav a uhniedzil sa späť v kresle. „A prepadli ich hneď za Nitrou, len čo tie chudery dostali požehnanie od jeho excelencií nitrianskeho biskupa a ostrihonského primasa. Uniesli nám ich priamo spreď nosa, Blažej!“

„Pravda,“ povzdychol si kráľov veliteľ. „Navyše, celý sprievod, čo ich mal chrániť a odprevadiť na dolnú zem, rozprášili a zmasakrovali. Neprežil nik. Žiaden svedok... A dievčatá sú fuč. Akoby sa prepadli pod zem.“

Ladislav sa smutne zahľadel na časú so zlatistým mokom. „Možno ich mŕtve telá ozaj hnijú v čiernej zemi... Vieš, priateľ môj, medzi nimi bola i dcéra Šimona Marcibániho. Jeho synovec Peter je v mojich službách. Žiadal ma, nech ho pustím do Sriemska so sprievodom. Aby sa uistil, že Mária, Šimonova dcéra, bude v bezpečí a dobrých rukách. Odmietol som...“

„Nič si nevyčítaj. Kto mal vedieť, že do cieľa nikdy nedôjdu?! Ale chápem ťa. Aj jeho veličenstvo si to berie veľmi osobne. Chcel sa o dievčatá postarať, dať im veno a zabezpečiť dobré manželstvo, čo im ich rodiny pre chudobu nevedeli poskytnúť.“ Blažej si zase súchal koleno.

Ladislav odložil víno, akosi ho prešla chuť. „Veru, Srbi, ktorých kráľ Matej ochránil pred tureckou hrozbou, budú márne čakať na devy z hornouhorských stolíc,“ opäť vstal a začal sa prechádzať po stane. „A jeho veličenstvu sa zas nesplnia nádeje, že po sobáši s nimi splodia potomstvo a rozhojnia počet obyvateľov stolice. Kráľ neznáša, keď mu niekto kazí plány...“

„Presne tak. Ten, kto to vykonal, sa má na čo tešiť!“

„Aj ja som si spočiatku myslel, či to neboli tí Švehlovi psi,“ uvažoval Ladislav nahlas. „Ale snáď by si niekto všimol toľkú perezupúť! Veď keď pobili celý kráľovský sprievod, musela to byť aspoň stovka jazdcov. Dobre ozbrojených. Ako mohli uniknúť pozornosti?“

„Podľa mňa nie až tak ťažko. Prekonať museli tak sedem – osem míľ. S toľkými ženskými pod rúškom tmy mohli byť v pevnosti tak počas jednej – dvoch nocí.“

Ladislav prudko zafučal: „Neblázni. Kde by sa ukrývali? Musel by ich niekto vidieť.“

„Mohli prečkať deň ukrytí v lesoch alebo v ktorejsei podplatenej dedine.“ Blažej vzdychol a vystrel nohu. „Priateľ môj milý, nepoznáš bratříkov? Okrem toho, že si získali náklonnosť nielen niektorých šľachticov – povedzme si úprimne, sám Blažej Podmanický, tvoj vlastný brat prisahal Švehlovi vernosť –, majú priazeň i obyčajného ľudu. Stačí pár denárov či nebudaj dukátov...“ nedopovedal, len pokrčil plecami.

„Alebo sedliaci mlčia a kryjú ich z obáv z ďalšieho rabovania a vraždenia! Táto vojna vo vlastnej krajine nás už stála veľa. Je načase s tými špinami skoncovať...“

„Presne tak. Pán Boh ochraňuj tie chudery!“

Gašpar Suňog, znudený a nahnevany sám na seba, že sa pripravil o dôležitú debatu, žul kus sušeného mäsa a pozeral na hviezdy. Ján Podmanický si chladil hrču, čo mu začala pučať na hlave a vypiskoval nejakú melódiu. Nedalo sa však rozoznať, či je to ľudová nôta, vojenský pochod alebo si ju práve vymyslel.

Gašpar po ňom hodil snehovú guľu.

„Prestaň už,“ zavrčal, „lebo Švehla dobrovoľne opustí to svoje orlie hniezdo a dá sa popraviť, len aby tvoj piskot nemusel počúvať!“

Ján sa rozrehotal a oprašoval si čapicu.

„Nepochybujem, že naťahuje uši, ale nie je orol. Nemôže počuť každý suchot a hvizd v okolí niekoľkých míľ.“

„Keď nie on, tak ja sám sa obesím, ak už nesklapneš!“ Gašpar priložil poleno do ohňa, vzal fakľu a šiel na obhliadku, aby sa už s Jánom nemusel naťahovať.

„Heeej, čo sa srdíš ako stará panna! Nemal si si púšťať hubu na špacír!“ vyškieral sa mladý Podmanický a vrelo mu vrátil kus snehovej nádielky. „Mohli sme dopadnúť horšie!“

Keď Gašpar len mávol rukou a viac si ho nevšimal, Ján za ním ešte zakričal: „Čo ak by nás poslal zasypávať latríny?!“

Gašpar kráčal zababušený do hrubého súkenného pláštá. Čapica s voľavčím pierkom mu zakrývala čierne zvlnené vlasy po ramená. Na širokej, ešte neošlahanej mládeneckej tvári s výrazným nosom hľadeli spod tmavých brív temné modré oči. Mračil sa, ako sa zadíval smerom k pevnosti. Dôsledne opevnený hrad spolu so starodávnym kostolom Svätého Víta z východnej strany obmývali ramená Dudváhu s hustým lesom. Zo severu tiekol potok Chtelnička, smerom ku ktorému sa zalesnený hradný kopec pomerne prudko zvažoval. Zo západu vybudoval Švehla mohutné valy z hliny a kamenia, obohnané širokou priekopou. Výhľad doširoka - doďaleka mu poskytovali drevené veže z každej strany hradu. Na juhu strážila pevnosť brána z kolov vysokých aj štyri siahy. Práve tá, ktorú nedočkavý Gašpar, bez toho, aby ho niekto vyzval, navrhoval preraziť a dať Švehlovi okamžitú príručku. Nechcelo sa mu vyčkávať, kým bratríci alebo „českí lotri,“ ako ich zvykol titulovať kráľ Matej, vyhladovaní a zúbožení ako túlaví psi, sami sa odovzdajú do kráľovských rúk.

Gašpar prešiel poza tábor, ktorý strážili vysunuté hliadky. Tábor kráľových dobyvateľov bol taktiež opevnený. Rozprestieral sa západne od Švehlovej pevnosti, na vzdialenosť asi osemsto krokov. Chránila ho priekopa a hlinený val so vztýčenými drevenými kolmi, čo vojsko nosilo so sebou. Koly boli osadené dostatočne hlboko na to, aby vydržali nápor jazdy, ale nie príliš husto – štrbiny medzi nimi slúžili ako strielne. Na palisádové opevnenie nadväzovala nepriepustná vozová hradba. Pod bratrickou pevnosťou na juhu, okolo cesty do Pečeníad, čupelo pár opustených sedliackych chalúp dedinky Zákostoľany, severovýchodne zase samotné mestečko Kostoloľany. Vo vnútri tábora stáli stany, prístrešky i malé polozemnice. V jeho strede, na malej vyvýšenine, ktorú obkolesoval ešte jeden rad vozov, boli vztýčené dva veľké šiatre kráľovských veliteľov. Na jednom sa skveli erby s levom, na druhom s orlicou a rytierom držiacim hlavu Turka. Prvý stan náležal Blažejovi Maďarovi, druhý Ladislavovi Podmanickému.

Gašpar mieril k jednej z vysunutých hliadok pri vatre, čo horela pred západnou hradbou tábora. Narazil tu na Petra Marcibániho z Púchova, Podmanického familiára slúžiaceho pri ľahkej jazde. Bol to robustný dvadsaťročný chlapík, rednúce vlasy si zakrýval vysokou plstenou čapicou. Takmer Gašparov sused, ktorý mal vášeň pre lov a ženy. Gašpar a Ján sa s ním dlho priatelili.

„Bratku,“ vystrel si Gašpar skrehnuté ruky nad oheň, „jeho milosť Blažej Maďar dnes vyslovil tvoje domnienky, že Mária je aj so zvyškom dievčat v rukách tých lotrov.“

„Pch, vedel som! Šľak aby to trafil! Na, napi sa!“ podal Gašparovi čutoru s pálenkou. „Vieš, boli sme si od mala blízki. No ako štvrtá dcéra nemala ktovieaké vyhliadky. Keď prišla tá možnosť, prehovoril som ju. Rozmýšľala, že vstúpi do kláštora. Nechcela ostať niekomu na krku a nevlastniť nič, len jedny šaty. Pred pár dňami dovŕšila osemnásť... V Sriemsku by mala muža a malý majetok, kde by bola paňou.“

„Mrzí ma to. No ty si nič nevyčítaj, nemôžeš za to!“

„Ale môžem, je to moja vina. Ak sa jej niečo stalo... Prisámbohu, že si to niekto odskáče!“

Peter kopol do polena trčiaceho z ohniska. Zvyšok horiaceho dreva sa zosypal a iskry vyleteli vysoko nad vatru smerom do hviezdnatého neba. Oheň zasyčal a potom pukotal naďalej. Ľudské záležitosti sa ho nijak netýkali.

„Vieš, pokračoval Peter, „v kláštore by nemala žiadny život. Bez vena by bola tou najpodradnejšou sestrou, či skôr slúžkou. Robila by najšpinavšiu a najhrubšiu robotu. Nechcem ani pomyslieť!“ Peter mávol rukou a z kútkov očí si utrel slzy. Potiahol nosom, poriadne si odplul a pokračoval: „Keď sedela zbalená v tej svojej tmavej komôrke s vecami, čo sa zmestili do malej truhličky, a lúčila sa s domovom, povedal som jej, že nemá za čím banovať. Že jeho veličenstvo sa o ňu postará. Že je stvorená pre skvelú budúcnosť. Ach! Som ja sprostý somár! Už len zažiť ten prepád musela byť hrôza. Ktovie, či ho prežila. Možno ju zneuctili a jej sprznené telo žerú ryby v niektorom z ramien Nitry či Žitavy. Mojou vinou... Povedz, ako sa pozriem strýkovi do očí?!“

Peter znova smrkol, zohol sa po nové poleno a zúrivo ho šmaril do vaty: „Mal som tam byť! Mal som ísť s ňou!“ Plamene vyšľahli s novou silou, až Gašpar o tri kroky ustúpil. „Predstav si, odprevadil som ju do Nitry, ďalej mi jeho milosť pán Ladislav zakázal! Vraj v biskupových rukách pod ochranou kráľa bude v bezpečí! Pch!“

Gašpar mlčal a hľadel do ohňa. Vedel, že utešiť ho nemôže, ale aspoň to skúsil: „Ešte nie je všetkým dňom koniec. Určite žije! Švehla nie je hlupák. Isto ich drží živé ako nejakú svoju záruku, alebo čo...“

„Možno,“ hlesol Peter. Odpil si z čutory a podal aj Gašparovi.

„Gašpar! Hej, Gašpar! Kde si, človeče?!“ hulákal Ján hodnú chvíľu popred tábor, keď blúdil pomedzi stráže. Gašpar, vzdialený s Petrom asi na sto krokov, otočil sa za hlasom, zahvízdal a horiacou fakľou mával Jánovi na znamenie.

„Hej! Sem! Tu sme!“

„Poď, dostali sme milosť. Môžeme si ísť pospať. Zajtra ideme s Kinižim k Švehlovi!“ Ján akurát dorazil a objal Gašpara okolo pleca. „Pán otec sa ráčil zľutovať, veď vieš, že má pre teba slabosť...“ usmieval sa.

Gašpar však kývol smerom k pevnosti:

„Počkaj, bratku, povedal som Petrovi, že sú zrejme tam hore. Tie dievčatá...“

„Ach... Zostaneme tu s tebou, Peter, čo tam po spánku!“ prestal sa Ján smiať.

„Naplánujeme pomstu!“ mädlil si ruky Gašpar.

„No, mňa akurát idú striedať, aha!“ ukazoval Marcibáni na blížiacich sa vojakov, „takže ja idem spať. Choďte aj vy, nech nám zajtra nespravíte hanbu!“ A plesol oboch po pleci.

Keď sa s Petrom rozlúčili, pobrali sa do veliteľského stanu. Boli takmer rovnako vysokí, len Ján mal dlhšie rovné plavé vlasy, tvár guľatú ako jeho otec, nebovomodré oči a pekný rovný nos, čo by mu mohla závidieť ne-jedna panna. Tuhšie si pritiahol plášť a zo dva razy kýchol.

„Že slabosť pre mňa!“ uškrňal sa Gašpar. „No iste nechce, aby si prechladol!“

Boli asi dve hodiny do svitania, takže Ladislav bol ozaj veľmi ohľaduplný. Inokedy by im nedal odpočinúť vôbec.

Vo veliteľskom stane Ladislava Podmanického nebolo nikoho, len vonku hliadkovali dvaja zbrojnoši.

„Kde je tvoj ctený otec?“ spytoval sa Gašpar.

„Viem ja? Buď sa vedľa radia, modlia alebo pijú!“ mykol Ján plecom a potom vzdychol blaženosťou:

„Ách! Rozhorúčená piecka a teplé víno! No, pán otec musel veľmi ľutovať, že ťa poslal do tej zimy!“

„Alebo, že si synáček takmer rozbil kotrbu...“ chlipol si Gašpar vína, aj keď sa mu miestami točila hlava. Čo-to popil už s hliadkujúcimi vojakmi a len pomaly si privykal na to, že ich už s Jánom nepovažujú za chlapčiská. „Nože vyskúšaj, či si ešte dokážeš nasadiť prilbu!“ uškrňal sa Gašpar.

Ján sa dotkol hrče nad pravým spánkom a zhíkol.

„Došlaka! Bolí to viac, ako keď nás otcov pisár núti skladať básne.“

„Pri skladaní básní ti aspoň netečie krv, neomfzajú údy a nebolí riť od kopancov, že si šípom netrafil stred terča...“

„Pamätáš, keď nás pán otec učil plávať vo Váhu? V decembri? Skoro sa mi zuby polámali od toho cvakania,“ Jána striaslo, tak si hneď logol teplého moku. „Ten rytiersky výcvik bral príliš vážne. Nevie, či viac zo mňa tiekol pot alebo krv!“

„A keď nám najal toho učiteľa? Toho Taliana? Ako sa to volal? Guiseppe!“ Pri spomienke na majstra šermu si Gašpar odpľul. „Nechal nás šermovať na late natiahnutej ponad hnojisko!“

„A kto tam drisol, musel mu robiť sluhu celý týždeň. Sviňa to bola!“

„Sviňa, ale s mečom to vedel parádne!“

„Vedel a možno sa na nás niečo nalepilo...“ Ján pozdvihol čašu: „Tak, nech máme príležitosť ukázať to. Na nás!“

„Na nás!“ pripil si s ním Gašpar.

